

VNS 1/2016 vp valtioneuvoston selonteko: Suomen kehityspolitiikka

Kepan lausunto ulkoasiainvaliokunnalle 3.3.2016

Edellytykset kehityspolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi on turvattava

Uusi kehityspolitiikan selonteko vahvistaa kehityspolitiikkamme tavoitteeksi äärimmäisen köyhyyden poistamisen ja eriarvoisuuden vähentämisen sekä ihmisoikeuksien toteutumisen. Kepa pitää näitä tavoitteita äärimmäisen tärkeänä. Niiden tulee ohjata kaikkea toimintaa ja toimijoita kehityspolitiikassa. Toisaalta selonteko pyrkii kertomaan suomalaisille, miksi kehitysyhteistyö on edelleen tarpeellista. Vakaampi ja vauraampi maailma on myös suomalaisten etu ja hyödyttää meitä kaikkia. Selonteko määrittää toiminnalle neljä painopistettä, jotka ovat olleet jo pitkään myös suomalaisten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön osa-alueita.

On hyvä, että Suomen kehityspolitiikka sovitetaan YK:ssa sovittuihin Agenda 2030 kestävä kehityksen tavoitteisiin. Selonteko linjaa myös, että kaikessa toiminnassa tähdätään ilmastonmuutoksen hillintään sekä siihen sopeutumisen ja varautumisen tukemiseen. Onkin ensiarvoisen tärkeää, että kehityspolitiikkamme tukee Pariisin ilmastopöytäkirjan kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamista.

Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyö on merkittävä osa Suomen kehityspolitiikkaa, vaikka tukea on leikattu 43 prosenttia. Kansalaisjärjestöjen toiminnalla saavutetaan tuloksia sellaisilla aloilla, alueilla ja sellaisten ihmisryhmien keskuudessa, johon julkinen kehitysyhteistyö ei aina ulotu. Järjestöjä tarvitaan myös kertomaan kehitysyhteistyön tuloksista, kartuttamaan kehitysyhteistyöhön suunnattavia varoja, tarjoamaan vapaaehtoistyön mahdollisuuksia ja henkilökohtaisia kontakteja kehitysmailhin.

Selontekoa on vaikea nähdä irrallaan kehitysyhteistyövaroista. Historiallisen suuret leikkaukset romahduttivat Suomen kehitysyhteistyön määrärahasen 0,38 prosenttiin BKT:stä. Kehityspolitiikan selonteon asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi on varmistettava määrärahojen riittävyys sekä eri toimijoiden ja toimintojen täydentävyys.

- **Suomen tulee julkaista konkreettinen suunnitelma ja aikataulu kehitysyhteistyömäärärahojen nostamisesta 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta ja sitoutua sen toimeenpanoon.**
- **Suomen tulee ohjata 0,2 prosentin BKT -osuus kehitysyhteistyöstään vähiten kehittyneille maille kansainvälisten sitoumuksiensa mukaisesti.**
- **Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöhön tulee nostaa 15 prosenttiin varsinaisesta kehitysyhteistyöstä. Samalla on varmistettava tuki myös pienten ja keskisuuren järjestöjen kehitysyhteistyölle, kehitysviestinnälle ja globaalikasvatukselle.**

Kaikkien toimijoiden työn tuloksia ja vastuullisuutta on seurattava

Selonteko vahvistaa Suomen kehityspolitiikan linjamuutoksen: entistä suurempi osuus kehitysyhteistyövaroista kanavoidaan yksityiselle sektorille. Laadukas kehitysyhteistyö on pitkäjänteistä toimintaa. Äkkinäiset heilahtelut ja painopisteiden suunnanmuutokset syövät toiminnan tehokkuutta ja uhkaavat jo saavutettujen tuloksien kestävyyttä.

Kepa on yli 300 kansalaisjärjestön kattojärjestö ja globaalien kehityskysymysten asiantuntijajärjestö.

Elimäenkatu 25–27 (5. krs) | 00510 Helsinki | +358 9 584 233 | info@kepa.fi

kepa.fi

Suomen oma etu ja lisäarvo korostuu läpi selonteon. Määrärahojen vähentyessä on tärkeää jatkaa pitkäjärjestyksistä työtä vahvoilla osaamisalueillamme. Suomalainen lisäarvo on nähtävä laajasti – esimerkiksi tasa-arvo- ja vammaiskysymysten ja osallistavan demokratian asiantuntemuksena. Kaiken toiminnan lähtökohtana tulee olla kehitysmaiden laajapohjainen omistajuus. Suomalaisen osaamisen hyödyntäminen on sovitettava kehitysmaiden omiin suunnitelmiin toiminnan tehokkuuden takaamiseksi sekä kestävien vaikutusten saavuttamiseksi.

On ensiarvoisen tärkeää, että kehityspolitiikan tavoitteet ja yhteiset pelisäännöt ohjaavat kaikkia toimijoita. Suomalaisten on voitava seurata veroeurojensa käyttöä ja mitä konkreettisia kehitystuloksia rahoilla saadaan aikaan. Kansalaisjärjestöt ja valtiolliset toimijat raportoivat hyvin tarkasti ja avoimesti kehitysyhteistyövarojen käytöstä. Samojen avoimuus-, tilivelvollisuus- ja raportointivaatimusten tulee koskea myös yksityisen sektorin toimijoita. On suomalaisten yritysten kilpailuetu, että niiden toiminnan vastuullisuutta edellytetään ja kehitetään. Suomella on mahdollisuus olla tässä edelläkävijä.

Selonteko painottaa hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti kehitysmaiden oman yritystoiminnan ja veropohjien vahvistamista. Köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämiseksi on mielekästä panostaa kehitysyhteistyötä kehitysmaiden omien pienten ja keskisuurten yritysten tukemiseen. Samaan aikaan on toimittava johdonmukaisesti luomalla kansainvälisiä liiketoiminnan sääntöjä tukemaan vastuullista yritystoimintaa niin Suomessa kuin maailmalla.

- **Kehitysyhteistyörahoituksen ehtona yrityksiltä tulee edellyttää vastuullisuutta ja raportointia YK:n ihmisoikeuksia ja elinkeinoelämää koskevien periaatteiden mukaisesti.**
- **Yksityisen sektorin tukimuotojen kehitys-, ihmisoikeus-, ympäristö-, ja ilmastovaikutuksista sekä toiminnan tuloksellisuudesta tulee tehdä riippumaton arvio tämän hallituskauden aikana.**

Kehitysmaiden veronkantokyvyn vahvistaminen vaatii kansainvälisiä toimia

Kehitysmaat menettävät moninkertaisesti kehitysyhteistyön verran varoja verovälttelyn takia. Kehitysmaiden verohallinnon vahvistamisen lisäksi on puututtava kansainvälisiin rakenteisiin, jotka mahdollistavat aggressiivisen verosuunnittelun. Kansainvälisen veronkierron tukkiminen hyödyttää kaikkia.

Selonteko lupaa Suomen lisäävän osallistumistaan toimiin kansainvälisen verovälttelyn ja laittomien rahavirtojen kitkemiseksi. Kansainvälisen verotuksen pelisäännöistä päätetään nyt pääasiassa EU:ssa ja OECD:ssä. Suomen tulee omalla toiminnallaan vaikuttaa siihen, että kehitysmaat pääsevät mukaan päätöksentekoon verokysymyksistä.

- **Suomen on johdonmukaisesti edistettävä kansainväliseen veronkiertoon puuttumista EU:ssa, YK:ssa ja muilla areenoilla. Yksi konkreettinen keino on YK:n alaisen verokomitean vahvistaminen.**
- **Suomen on ajettava aktiivisesti EU:ssa veronkierronvastaisia toimia, mukaan lukien julkisen maakohtaisen raportoinnin vaatimista suuryrityksiltä.**

Lisätietoja: Niina Mäki (asiantuntija, kehitysrahoitus) niina.maki@kepa.fi, Puh. 050 317 6724

Kepa on yli 300 kansalaisjärjestön kattojärjestö ja globaalien kehityskysymysten asiantuntijajärjestö.

Elimäenkatu 25–27 (5. krs) | 00510 Helsinki | +358 9 584 233 | info@kepa.fi

kepa.fi